

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія музики

Освітньо-професійна програма Богослов'я

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін,
Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія музики
Викладач (-і)	Ярошенко Ірина Володимирівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Контактний телефон викладача	0972262329
Е-mail викладача	irenka.yaroshenko@gmail.com
Формат дисципліни	Цикл загальної підготовки Блок обов'язкових дисциплін
Обсяг дисципліни	120 год. 4 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaiz.edu.ua/novyny/960-sylabusy-kshd-bak.html
Консультації	Очні консультації: 2 год. четвер 4 пара
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Теорія музики» є одним з важливих фахових курсів для студентів спеціальності «Богослов'я». Предмет курсу базується на теорії і практиці професійного розвитку майбутнього богослова, що забезпечує процес музично-педагогічної освіти бакалаврів, формує їх професійний розвиток. Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні засади музичної грамоти та методичні принципи формування фактичних навиків для богословів-священиків</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета викладання дисципліни «Теорія музики»</i> є вдосконалення музично-теоретичної підготовки студентів, формування у них музикознавчих знань і творчих умінь, що дозволять використовувати їх у подальшій практичній діяльності, а також вивчення педагогічних прийомів, необхідних для роботи у загальноосвітній школі, виховання музичного смаку та професійно- особистісних якостей студентів, накопичення й удосконалення музично-теоретичних знань студентів, формування інтелектуально-естетичних уявлень та емоційно-психологічний їх розвиток.</p> <p><i>Завдання вивчення дисципліни «Теорія музики» є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння вивченого матеріалу та застосування його у богослужбовій практиці; - ознайомлення з інноваційними прийомами розвитку музичного слуху; - оволодіння теоретичними основами теорії музики та сольфеджіо, які охоплюють практичний матеріал богослужбової практики; - засвоєння принципів самостійного опрацювання нотної партитури; - узагальнення основ теорії музики та специфічних засобів вивчення хорових творів. <p>В результаті вивчення дисципліни студент повинен здобути:</p> <p>компетенції соціально-особистісні</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність вдосконалювати свій духовно-професійний розвиток; - Здатність володіти прийомами професійного музичного спілкування; - Здатність до системного мислення; - Здатність фахової організації праці; - Здатність володіти умінням особистісного самовираження і саморозвитку; - Здатність раціонально організувати музично-літургійну практику; - Здатність толерантно аргументувати власну музично-богословську професійну позицію. <p>загальнонаукові компетенції</p> <ul style="list-style-type: none"> - Базові уявлення про прагнення наукового обґрунтування своїх вмінь і знань, які характеризують когнітивний аспект загальнонаукової компетентності: знання літургійного співу, сольфеджіо, філософії, психології, педагогіки, культурології, що сприяють розвитку загальної культури особистості, використання їх у професійній і соціальній діяльності; - Базові знання з теорії музики та сольфеджіо, літургійного співу, культурології: 	

української та світової культури мистецтва в обсязі, необхідному для вивчення професійних дисциплін;

- Базові знання з дисциплін, які характеризуються новими навчально-виховними підходами та завданнями: літургійний спів, філософія, педагогіка, а також інших дисциплін, що передбачені навчальним планом, які допомагають на уроках курсу опанувати свій фах.

інструментальні компетенції

- Здатність отримувати, аналізувати та систематизувати інформацію з базових питань програмного матеріалу навчальної дисципліни «Теорія музики»;
- Знання та спілкування українською мовою;
- Здатність ефективно організовувати свій робочий час;
- Здатність і вміння використовувати знання та навички для вирішення проблем особистісного розвитку людини;
- Здатність чисто інтонувати та самостійно співати з нот.

професійні компетенції

- Загально-професійні компетенції

- Базові уявлення про системний підхід до опанування мистецьких дидактичних нотних матеріалів, та застосування їх в практиці;
- Базові уявлення про літургійну практику, сольфеджіо і хоровий спів;
- Розуміння дидактичних принципів теорії музики;
- Здатність володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації предмету діяльності, читання з нот;
- Застосування основних навичок самостійно опрацьовувати музичний матеріал та читати хорову партитуру;
- Базові уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення у літургійному церковному співі, сольфеджіо, теорії музики;
- Практичне застосування знань, вмінь до конкретних професійних ситуацій.

- Спеціалізовано-професійні компетенції

- Застосовування професійних знань і навиків самостійно аналізувати, співати, творчо і нестандартно мислити;
- Використання професійно-профільованих знань у навчальній практиці, педагогічній, виховній та музично-богословській ;
- Знання основних засобів втілення знань з теорії музики у навчально-педагогічну та науково-практичну роботу;
- Використання нормативних документів, професійно-профільованих знань та навичок при навчанні богословів;
- Використання вмінь аргументувати знання з теорії музики в процесі викладання професійних дисциплін;
- Оперувати практичними навичками і знаннями з дисципліни «Теорія музики» у взаємозв'язку з іншими дисциплінами.

Результати навчання

набувають уміння та навички:

- застосовувати свої знання у богослужбовій практиці;
- розуміти основи теорії музики та засвоювати логічно вивчений матеріал;
- визначати основні інноваційні прийоми розвитку музичного слуху;
- користуватися науковою музичною термінологією, основними термінами;
- опрацьовувати нотний матеріал, хорові партитури, готувати реферати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студент повинен знати:**

· зміст навчального матеріалу курсу «Теорія музики », мати системні, повні, ґрунтовні знання в обсязі навчальної програми, усвідомлено використовувати їх у подальшій богословській та музично-педагогічній діяльності

вміти: запам'ятовувати нотний матеріал й відтворювати голосом чи на фортепіано, сольфеджувати вправи середньої складності; визначати на слух інтервали та акорди і їх побудову; розуміти структуру мелодії; читати ноти з аркуша та транспонувати; розрізняти типи музичної фактури; орієнтуватися у різних жанрах і стилях; підбирати необхідний матеріал для музичного монтажу шкільних свят, музичних лекторіїв, театралізованих дійств, а особливо для катихизації дітей та в богослужбовій практиці.

володіти вміннями:

- аналізувати сучасну українську та зарубіжну музичну літературу, головні тенденції сучасного розвитку теорії музичного мистецтва;

- застосовувати одержані знання на практиці, використовувати навички та знання з теорії музики для практичного застосування у богослужбовій практиці;

- визначати музичні здібності особистості, особливості уваги, пам'яті, музичного мислення студентів і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до богослужбової практики.

4. Програмні компетентності

У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати:

інтегральні компетентності:

ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі богослов'я **загальні компетентності:**

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати духовні, моральні, культурні, освітні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК-8 Здатність працювати автономно

фахові компетентності:

ФК-3 Здатність визначати взаємодії та взаємозв'язки між богословськими традиціями, оцінювати суспільну і культурну роль богослов'я в історичному та сучасному контекстах

ФК-12 Здатність вести просвітницьку діяльність в галузі богослов'я

ФК-14 Здатність організувати представницько-посередницьку діяльність в галузі богослов'я

ФК-15 Здатність здійснювати навчальну та виховну діяльність в освітніх закладах та інших установах, організаціях

5. Програмні результати навчання

ПРН-5 Використовувати сучасні технології, зокрема цифрові, для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності

ПРН-9 Розуміти специфіку усталених та нових богослужбових (літургійних), духовних (молитовних) та релігійно-правових практик богословських традицій

ПРН11 Здійснювати професійну і суспільну діяльність відповідно до морально-етичних засад і принципів

ПРН12 Застосовувати усні, письмові і візуальні способи передачі інформації

ПРН19 З'ясовувати роль, вплив та значення історичного, соціально-політичного, мовно-культурного контексту на формування основних богословських доктрин і практик

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин 120 годин / 4 кредити ЄКТС
Лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	15
індивідуальна робота	3

самостійна робота		72			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ Вибірковий		
Перший, другий	041 Богослов 'я	Перший	Обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки		
Тематика курсу					
Тема, план	<i>Форма заняття</i>	Література	Завдан ня, год	Вага оцінк и	Термін виконан ня
1. Музична грамота. Звук. Нотне письмо.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год	2, 3, 5, 1, 14, 4	2 год	5 б.	2 тиж
2. Басовий ключ. Запис звуків у басовому ключі.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год	1, 7, 14, 3, 5, 4, 10	2 год	5 б.	2 тиж
3. Стрій. Темперований стрій.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год	8, 4, 12, 13, 6, 9	2 год.	5б.	2 тиж
4. Музичний ритм. Метр. Темп.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год	7, 12, 1, 6, 5, 7, 13	2 год.	5 б.	2 тиж
5. Лад. Тональність. Гама.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	5, 11, 4, 3, 2, 8	2 год.	5б.	2 тиж
6. Мінор. Гама натурального мінору. Паралельні та однойменні тональності та гама	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	1, 6, 3, 12, 8, 2	2 год	5б.	1 тиж
7. Структура музичного мовлення. Мелодія.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	8, 1, 13, 14, 7, 5, 9	3 год	5б.	2 тиж
8. Інтервал. Мелодичні та гармонічні інтервали.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	7, 1, 4, 11, 14, 9, 5	2 год.	5 б.	2 тиж
9. Ступенева і тонова величина інтервалів.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	4, 6, 11, 14, 3	2 год.	5 б.	2 тиж
10. Основні, збільшені та зменшені інтервали.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	1, 4, 6, 11, 14, 8	2 год.	5б.	2 тиж
11. Обернення інтервалів. Енгармонізм інтервалів.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	7, 5, 3, 13, 14	2 год.	5 б.	2 тиж
12. Співзвуччя. Акорд. Гармонія. Богослужбова хорова практика.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	1, 5, 13, 12, 7, 9	2 год.	5 б.	2 тиж
13. Тризвуки. Головні тризвуки. Обернення	Лекція 2 год.	5, 8, 11, 14, 5	3 год.	5 б.	2 тиж

	Практичне заняття 2 год.				
14. Септакорди. Домінантсептакорд і його обернення.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	6, 13, 11, 8, 9, 1	2 год.	5 б.	2 тиж
Всього лекцій			30 год	40 б	
1. Музична грамота. Нотне письмо. Сольфеджіо.	Практичне заняття 2 год.	1, 5, 11, 3, 9, 7	1 год.	5 б	2 тиж
2. Басовий ключ. Сольфеджіо нот у басовому ключі.	Практичне заняття 2 год.	1, 6, 12, 8, 4	1 год.	5 б	2 тиж
3. Сольфеджіо. Темперований стрій.	Практичне заняття 2 год.	1, 6, 12, 9, 5, 2	1 год.	5 б	2 тиж
4. Практичні вправи на розвиток музичного ритму, темпу.	Практичне заняття 2 год.	5, 8, 13, 2, 1	1 год.	5 б	2 тиж
5. Тональні вправи, розспівки, гами.	Практичне заняття 2 год.	8, 5, 12, 11, 9	1 год.	5 б	2 тиж
6. Сольфеджіо. Гама натурального мінору. Паралельні та однойменні тональності та гами.	Практичне заняття 2 год.	1, 9, 4, 11, 8	1 год.	5 б	2 тиж
7. Сольфеджіо. Вправи. Мелодія.	Практичне заняття 2 год.	8, 4, 12, 5, 6	1 год.	5 б	2 тиж
8. Сольфеджіо. Мелодичні та гармонічні інтервали.	Практичне заняття 2 год.	1, 8, 5, 13, 11	1 год.	5 б	2 тиж
9. Ступенева і тонова величина інтервалів. Вправи.	Практичне заняття 2 год.	12, 8, 5, 9, 11	1 год.	5 б	2 тиж
10. Сольфеджіо. Основні, збільшені та зменшені інтервали.	Практичне заняття 2 год.	9, 6, 5, 1, 13, 8	1 год.	5 б	2 тиж
11. Сольфеджіо. Обернення інтервалів. Енгармонізм інтервалів.	Практичне заняття 2 год.	11, 1, 2, 5, 6	1 год.	5 б	2 тиж
12. Сольфеджіо. Акорд. Гармонія. Вправи.	Практичне заняття 2 год.	9, 7, 4, 6, 11, 13	1 год.	5 б	2 тиж
13. Сольфеджіо. Тризвуки. Головні тризвуки. Обернення	Практичне заняття 2 год.	1, 8, 5, 13, 2	1 год.	5 б	2 тиж
14. Сольфеджіо Домінантсептакорд і його обернення.	Практичне заняття 2 год.	9, 1, 5, 3, 11, 7	1 год.	5 б	2 тиж
15. Використання септакордів у богослужбовій хоровій	Практичне заняття 2 год.	6, 4, 1, 11, 9	1 год.	5 б	2 тиж

практиці.					
Всього практич.	практ.		15 год.	60 б.	2 тиж
Залік			2 год.	40 б.	
Все разом		45=30+15			

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Загальна система оцінювання включає оцінки за практичні заняття (50 балів), за контрольну роботу (10) та самостійну роботу (40 балів). Також враховуються виконання завдання репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів
Вимоги до письмової роботи	Виконання контрольної роботи, що складається з теоретичного питання, практичного, творчого завдань та застосування їх у богослужбовій практиці. Також враховуються виконання творче завдання: підбір пісні, власних музичних творів.
Практичні заняття	Практичні заняття покликані утвердити у студентів конкретні теоретичні знання з дисципліни, аналізувати та використовувати навички у богослужбовій практиці; - застосовувати одержані знання на практиці, використовувати знання з теорії музики для методики викладання фахових дисциплін; - визначати музично-теоретичні особливості музичного мислення і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до студентів; - планувати свою кар'єру і готувати до цього студентів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент мусить захистити тему з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 10 балів; отримати мінімальний задовільний бал за практичне заняття – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали практичних занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів

8. Політика курсу

Політика курсу «Теорія музики» передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат або перекласти розповідь про об'єкт, написати колоквиум у письмовій формі). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Борисевич Ж. В. Кочарян М. В. Елементарна теорія музики. Навч. посібник. Київ, 2017. 47 с.
2. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики: Навчальний посібник. Харків, 2004. – С. 23 -35.
3. Локарева Ю.В., Свещинська Н.В. Навчально-методичний посібник «Теорія музики: питання методики. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010.С. 56 – 69.
4. Локарева Ю. В. Теорія музики: питання методики. Підручник. Кіровоград, 2016. 198 с.
5. Основи теорії музики: Методичні рекомендації / Укладач Н. І. Товтин. Мукачево: МДУ,

2017. 39 с.

6. Олійник Н. А. Основи організації шкільного хору. Актуальні питання мистецької педагогіки. Вип.2. К., 2013. С. 81 – 84.
7. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. К.: Вища шк., 2004. С. 26 – 45.
8. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики. 2005. С. 35 – 46.
9. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: Навч. посіб. К, 1998. С. 56 – 63.
10. Юцевич Ю.Є. Музика. Словник-довідник. Тернопіль. Навчальна книга – Богдан, 2010. С. 21 – 36.

Додаткова:

11. Барабошкина А.В. Методика преподавания сольфеджио в ДМШ. Л.,1963. – С. 31 – 39.
- 12.Періодичні видання. Інтернет-ресурси.